

Stockholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Hjulsta grundskola F-9
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Hjulsta grundskola F-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Hjulsta grundskola F-9 besöktes av Skolinspektionen mellan den 19 och 21 april 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Av Skolverkets nationella statistik (SIRIS) framgår att resultaten på de olika delproven från de nationella ämnesproven i matematik läsåret 2014/15 var högre än för riket. Andelen elever som nådde kravnivån på de olika delproven var mellan 84,4 till 100 procent. Motsvarande siffror för riket var 82,1 till 93,1 procent. Även i ämnesprovet i svenska som andraspråk var andelen elever som nådde kravnivån på de olika delproven högre än för riket. Mellan 83,3 till 100 procent av eleverna på Hjulsta grundskola nådde kravnivån. Motsvarande siffror för riket var 60,3 till 79,2 procent.

Statistik för de nationella ämnesproven i svenska går inte att utläsa för Hjulsta grundskola eftersom urvalet baseras på färre än 10 elever.

Av skolans egen redovisning för läsåret 2014/15 framgår att 100 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i svenska, 78 procent uppnådde kunskapskraven i svenska som andraspråk och 85 procent uppnådde kunskapskraven i matematik. I de naturorienterade ämnena bedömdes samma år 91 procent av eleverna nå kunskapskraven och i de samhällsorienterade ämnena var siffran 85 procent.

Årskurs 6

Den genomsnittliga betygspoängen i terminsbetygen per ämne våren 2015 var enligt uppgifter ur SIRIS lägre än rikets i alla ämnen, med undantag för ämnena bild, modersmål, musik och slöjd där skolan hade högre betygspoäng. I ämnet kemi hade skolan samma genomsnittliga betygspoäng som riket.

I skolans egen sammanställning av kunskapsresultaten framgår att samtliga elever nådde kunskapskraven i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, musik, biologi, fysik, kemi, slöjd, historia, religion, samhällskunskap, svenska och teknik. 94 procent av eleverna nådde kunskapskraven i idrott och hälsa och geografi. I svenska som andraspråk var det 91 procent av eleverna som nådde kunskapskraven.

Årskurs 9

Enligt SIRIS var det genomsnittliga meritvärdet läsåret 2014/15 126,9 poäng för elever i årskurs 9. Det genomsnittliga meritvärdet för riket var 224,7 poäng. Under de föregående fem åren har det genomsnittliga meritvärdet på skolan varierat mellan 137,2 och 152,3 poäng. Andelen elever i årskurs 9 som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen läsåret 2014/15 var 15,7 procent, motsvarande andel för riket var 77 procent. Under de föregående fem åren har andelen elever som uppnått kraven i alla ämnen varierat mellan 23,7 och 28,6 procent. Av eleverna i årskurs 9 läsåret 2014/15 var 37,1 procent behöriga till yrkesprogram, att jämföra med den genomsnittliga andelen för riket som var 85,6 procent. 32,9 procent av eleverna i årskurs 9 var behöriga till högskoleförberedande program. Motsvarande resultat för riket var 84,8 procent.

Trygghet och studiero

På grund av för få svarande finns det inte något resultat från Skolinspektionens enkät från hösten 2015 för vårdnadshavarna och eleverna i årskurs 9.

I enkäten till elever i årskurs 5 svarar 92 procent av eleverna att påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra.

Enligt Stockholms kommuns egen enkät, som genomfördes 2016, var andelen elever i årskurs 5 som upplevde att de kände sig trygga i skolan 90 procent. I årskurs 8 var andelen som upplevde att de kände sig trygga i skolan 79 procent.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande vid vite	2016-12-01
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-12-01
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns omfattande brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Dessa områden är centrala för elevernas kunskapsutveckling. Tillsynen visar att bristerna till stor del beror på att det under flera år har funnits en brist på tillräcklig specialpedagogisk kompetens vid skolenheten, vilket påverkar skolans arbete inom dessa områden.

Av utredningen framgår att skolan försökt rekrytera specialpedagogisk kompetens, men att det dels varit svårt att få tag i sådan kompetens, dels varit svårt att behålla den kompetensen. Tillsynen visar även att skolan på andra sätt arbetar för att ge eleverna stöd i sin utveckling, till exempel hög lärartäthet och genom förstärkningar av andra kompetenser inom elevhälsan.

Trots dessa åtgärder visar Skolinspektionens utredning att arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd inte fungerar vilket påverkar elevernas möjligheter att nå utbildningens mål. Detta är särskilt allvarligt då skolans resultat under flera år har varit betydligt lägre än i riket. Till exempel var det genom-

Beslut

2016-08-16

5 (22)

Dnr 43-2015:10028

snittliga meritvärdet 126,9 poäng för elever i årskurs 9 läsåret 2014/15 (224,7 för riket). Av eleverna i årskurs 9 var endast en tredjedel behöriga till vidare studier.

Huvudmannen och rektorn behöver vidta åtgärder för att samtliga elever ska ges förutsättningar att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt och i det arbetet säkerställa att eleverna får de extra anpassningar och det särskilda stöd de har rätt till. För att arbetet ska fungera behöver huvudmannen säkerställa att det på skolan finns specialpedagogisk kompetens i den utsträckning som behövs. Skolinspektionen har även i beslut från den 23 juni 2016 (dnr 43-2015:10069) förelagt Stockholms kommun att, på alla grundskolor, säkerställa tillgången till samtliga elevhälsans kompetenser så att de kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionens tillsyn visar även att inte alla elever känner sig trygga i skolan, och att det finns brister i skolans målinriktade arbete mot kränkande behandling. Fastän skolan vidtagit åtgärder visar utredningen att det är vanligt förekommande med kränkningar mellan elever på skolan. Tillsynen visar även att lärare och annan personal brister i att anmäla alla kränkningar till rektorn. Utredningen visar att det finns tydliga rutiner för vad som ska anmälas till rektor och att dessa är kända för personalen vid skolan. Trots det anmäls inte alla ärenden om kränkande behandling till rektorn utan vad som anmäls beror på hur allvarlig kränkningen är.

Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna genom att vidta de åtgärder som beskrivs i beslutet nedan. Bristerna avseende extra anpassningar och särskilt stöd är så allvarliga och omfattande att Skolinspektionen bedömer att föreläggandet ska förenas med vite i denna del.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse över de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid tillsynen.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vid vite av 1 500 000 kr senast den **1 december 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stockholms kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och eleohälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandleddning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska se till att lärarna i sitt arbete får stöd av specialpedagogisk kompetens i sådan omfattning att elevernas behov av extra anpassningar och särskilt stöd kan tillgodoses.
- Ansvariga på skolan ska skyndsamt ge eleven stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Ansvariga på skolan ska skyndsamt utreda stödbehovet för samtliga elever som är eller kan vara i behov av särskilt stöd, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen inte är tillräckligt för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Samråd ska ske med elevhälsan vid utredningen av särskilt stöd, om det inte är uppenbart obehövligt.
- Eleverna ska ges det särskilda stöd som utredningen visar att eleverna är i behov av.
- Stödåtgärder ska dokumenteras i ett åtgärdsprogram.
- Av åtgärdsprogrammen ska följande framgå:
  - vilka behov av särskilt stöd eleven har,
  - hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses,
  - när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt
  - vem som är ansvarig för att följa upp och utvärdera åtgärderna
- De beslutade särskilda stödåtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att det finns allvarliga brister i Hjulsta grundskolas arbete med extra anpassningar och särskilt stöd.

Extra anpassningar*Skälen för Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att ge elever stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, när eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolinspektionens utredning visar visserligen att lärarna arbetar med att ge stöd till elever i form av extra anpassningar. Utredningen visar också att skolan även på andra sätt arbetar för att möta elevernas behov, till exempel genom hög lärartäthet och genom att utöka elevhälsoteamet med kurator och psykolog som utifrån sina kompetenser handleder lärarna. Men detta räcker inte för att tillgodose alla elevers behov av extra anpassningar, vilket framkommer i intervjuer med såväl rektor, lärare och elevhälsoteamet. Det är många elever som trots extra anpassningar riskerar att inte nå, eller inte når kunskapskraven, där de extra anpassningarna inte intensifierats, eller där skolan inte utrett elevernas eventuella behov av särskilt stöd.

Skolinspektionens utredning visar vidare att det finns ett stort behov av specialpedagogisk kompetens för att kunna vägleda och handleda lärarna i hur de ska arbeta med extra anpassningar och uppföljning av dessa. Enligt rektorn har skolan haft svårt att rekrytera specialpedagogisk kompetens i den utsträckning som behövs för att arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd ska fungera. Huvudmannen uppger att huvudmannen kommer att stödja skolan i arbetet med rekrytering och kompetensutveckling av olika yrkeskategorier. Efter Skolinspektionens tillsynsbesök har skolan erhållit visst specialpedagogiskt stöd från Stockholms stads skolstöd. Skolinspektionen bedömer dock att detta tillfälligt inhyrda stöd inte är tillräckligt omfattande för att se till att lärarna får det kontinuerliga specialpedagogiska stöd som de är i behov av. Denna bedömning stöds även av att det i rektorsintervjun framkommit att skolan behöver ett fulltaligt elevhälsoteam och inte endast tillfälliga insatser från inhyrda specialistkompetenser.

Enligt Skolinspektionens bedömning behöver huvudmannen som är ytterst ansvarig för utbildningen, vidta kraftfulla åtgärder för att se till att det vid Hjulsta grundskola finns specialpedagogisk kompetens i den omfattning som behövs för att tillgodose elevernas behov av extra anpassningar. Nedan följer en redogörelse för den rättsliga reglering samt den utredning som ligger till grund för denna bedömning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stöd i form av extra anpassningar är till exempel att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier. Det kan exempelvis ske med hjälp av ett särskilt schema över skoldagen, extra tydliga instruktioner eller stöd för att sätta igång arbetet. Även hjälp med att förstå texter, att förklara ett ämnesområde på annat sätt eller extra färdighetsträning inom ramen för den ordinarie undervisningen, såsom lästräning eller mattestugor, är att anse som stöd i form av extra anpassningar. Till stöd i form av extra anpassningar hör även enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid, t.ex. två månader. Likaså kan särskilda läromedel eller utrustning i form av t.ex. tidsstöd, dvs. hjälpmedel för att förstå och passa tider, samt digital teknik med anpassade programvaror som huvudregel anses falla inom ramen för stöd i form av extra anpassningar (se prop. 2013/14:160 s. 21).

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (SKOLFS 2014:40) anges bland annat följande. Rektorn bör se till att elevhälsans kompetens tas tillvara i ett tidigt skede i arbetet med extra anpassningar dels för att identifiera en elevs behov, dels för att stödja lärare och övrig skolpersonal i arbetet med anpassningar i olika lärmiljöer inom verksamheten. Det är viktigt att rektorn ser till att den specialpedagogiska kompetensen tas tillvara i arbetet med att identifiera och anpassa den pedagogiska verksamheten efter olika elevers behov. Även andra yrkesgrupper inom elevhälsan kan bidra med betydelsefulla perspektiv och kunskaper. Det är centralt att dessa kompetenser involveras i ett tidigt skede i arbetet med extra anpassningar. På så sätt kan de stödinsatser som sätts in bli adekvata (se s. 21 och 23).

Skolinspektionens utredning

Av intervjuer med rektor, lärare och representanter för elevhälsoteamet samt dokumentation som Skolinspektionens tagit del av inför tillsynen framgår att lärarna på flera sätt arbetar med att ge eleverna stöd i form av extra anpassningar. Exempel på stödåtgärder i form av extra anpassningar som lärarna arbetar med är stöd med att komma igång på lektionerna, stöd med att planera och strukturera skolarbetet, extra mentorsstöd, extra instruktioner muntligt och skriftligt samt extra tid vid prov och inlämningsuppgifter. Det framgår även av

flera av de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört vid tillsynsbesöket.

Det framkommer dock i Skolinspektionens intervjuer med såväl lärarna som rektor och elevhälsan att de extra anpassningar som skolan ger inte räcker för att tillgodose alla elevers behov, framför allt på grund av bristande tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens. Lärarna uppger att de i arbetslaget försöker stötta varandra och hitta lösningar och att de jobbar med extra anpassning i klassrummen så gott det går. När de provat alla former av extra anpassningar som de på egen hand kan ta fram, anmäler lärarna det vidare till elevhälsoteamet. Men flera av lärarna som Skolinspektionen intervjuat tycker inte att de får tillräckligt stöd av elevhälsoteamet eftersom det saknas specialpedagogisk kompetens som kan ge råd och handledning att prova olika former av extra anpassningar.

Rektorn och representanter för elevhälsan uppger vid intervjuer att arbetet i elevhälsoteamet har haltat innevarande läsår på grund av att det varit brist på specialpedagogisk kompetens och speciallärare. Flera lärare säger att arbetet i elevhälsoteamet inte har fungerat bra under flera år. Elevhälsoteamet uppger att även om elevhälsoteamet vägleder lärarna utifrån sina professioner så saknas den specialpedagogiska kompetensen för att kunna genomföra de uppgifter som är av pedagogisk karaktär, till exempel att göra pedagogiska utredningar och att följa upp extra anpassningar. De extra anpassningarna som ges behöver också följas upp på ett bättre sätt. Elevhälsoteamet framför vidare att den specialpedagogiska kompetensen saknas som en länk för att kunna sätta in adekvata åtgärder utifrån de kartläggningar och utredningar som görs.

Rektorn uppger vid tillsynsbesöket den 21 april 2016 att elevhälsan är ett av skolans utvecklingsområden och bekräftar att det under en längre tid varit brist på specialpedagogisk kompetens och speciallärare på skolan. Enligt rektorn har det varit och är svårt att rekrytera dessa kompetenser i tillräcklig utsträckning till skolan. Den senaste specialpedagogen anställdes i januari 2016 och slutade efter bara några veckor. Rektorn uppger vid intervjun att det heller inte har funnits tillräckligt med specialpedagogisk kompetens att avropa från skolstödet i Stockholms stad eftersom det har varit långa väntetider.

På grund av rektorns arbete med att få budget i balans genom att förändra organisationen och få rätt lärare på rätt plats har rektorn inte kunnat anställa flera specialistkompetenser till elevhälsan samtidigt. Det har enligt rektorn visat sig att en enskild specialpedagog eller skolkurator som vill arbeta vid skolan dels är svår att hitta, dels inte vill eller orkar arbeta kvar vid skolan. Detta får till följd att lärare inte får det stöd de behöver för att till exempel kunna ge eleverna extra anpassningar. Skolan behöver enligt både rektorn och lärarna ett fulltaligt elevhälsoteam där flera personer med specialistkompetens som

specialpedagoger, speciallärare och kurator kommer samtidigt till skolan. Inhyrda specialpedagoger löser inte heller alltid situationen, eftersom det behövs kontinuitet i arbetet, och egna anställda som kan skapa relationer till eleverna, uppger rektorn. Som det är idag kan skolan varken praktiskt eller pedagogiskt erbjuda alla elever det stöd eller den anpassningen som de behöver för att komma närmare kunskapsmålen, uppger såväl rektorn, lärarna, elevhälsoteamets personal som elever.

Rektorn beskriver samtidigt att skolan på flera andra sätt arbetar med att anpassa undervisningen till alla elevers behov, samt att utveckla arbetet med extra anpassningar. Till exempel genom att förstärka elevhälsan med mer tid för psykolog och kurator och att ha hög personaltäthet. Rektorn uppger att med den höga lärar- och personaltätheten i klasserna F-6 kan skolan ge stöd till eleverna i befintliga grupper.

Rektorn har därefter i kommentarer på Skolinspektionens protokoll från tillsynsbesöket, vilka inkom till Skolinspektionen den 2 juni 2016, uppgett att skolan under senare delen av vårterminen 2016 har två inhyrda specialpedagoger från skolstödet i Stockholms stad. De inhyrda specialpedagogerna arbetar i förskoleklass och årskurserna 1-6 för att stödja lärare samt kartlägga elevers behov av stöd.

Huvudmannen uppger att huvudmannen kommer att stödja skolan i arbetet med rekrytering och kompetensutveckling av olika yrkeskategorier. Inriktningen blir nu att i ett nära samarbete med den nya rektorn medverka till att skapa goda förutsättningar för rekrytering och kompetensförsörjning samt för arbete med elever i behov av särskilt stöd.

Särskilt stöd

Skälen för Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i Hjulsta grundskolas arbete med särskilt stöd. Utredningen visar visserligen att det finns rutiner för arbetet med särskilt stöd. Trots det har de åtgärder som rektorn och huvudmannen hittills vidtagit inte varit tillräckliga för att arbetet med särskilt stöd ska fungera.

Av Skolinspektionens intervju med rektorn och vid granskning av skolans betygskatalog framgår att det är ett stort antal elever som riskerar att inte nå, eller inte når kunskapskraven, utan att deras behov av särskilt stöd utretts. Det är därmed sannolikt att många elever på skolan inte får det särskilda stöd som de är i behov av.

Vad gäller elevhälsans medverkan i utredningar om särskilt stöd har inte en samlad elevhälsa funnits tillgänglig för samråd vid sådana utredningar. Avsaknaden av specialpedagogisk kompetens i skolans elevhälsa har inneburit att lärarna själva får ansvara för att skriva de pedagogiska utredningarna. Eftersom lärarna då inte vetat hur de ska gå tillväga för att utreda elevernas behov av särskilt stöd har detta lett till att utredningarna inte alltid har genomförts. Därmed brister även skolan i att skyndsamt utreda elevernas behov av särskilt stöd.

För vissa elever har pedagogiska utredningar påbörjats, men det saknas en pedagogisk bedömning av vilken typ av särskilt stöd eleven har behov av och i vilken omfattning. Bristerna i utredningarna beror till stor del på ovannämnda avsaknad av elevhälsopersonal med specialpedagogisk kompetens som kan hjälpa till att genomföra dessa utredningar. Trots att utredningarna är bristfälliga läggs de i vissa fall till grund för beslut om åtgärdsprogram vilket får till följd att åtgärderna i många av åtgärdsprogrammen inte är utformade efter elevernas specifika behov. Eftersom utredningarna är bristfälliga är det även oklart om eleverna verkligen är i behov av de stödåtgärder som framgår av åtgärdsprogrammen. Vidare följs inte alltid de insatta åtgärderna upp och utvärderas på utsatt tid.

Huvudmannen och rektorn måste därför snarast säkerställa att elevers eventuella behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att samråd sker med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Vidare måste huvudmannen och rektorn säkerställa att en elev ges sådant stöd som en utredning visar att eleven är i behov av. Det särskilda stödet ska också dokumenteras i ett åtgärdsprogram samt följas upp och utvärderas. Om de insatta stödåtgärderna inte varit tillräckliga ska ytterligare åtgärder vidtas. Nedan följer en redogörelse för den rättsliga reglering samt den utredning som ligger till grund för denna bedömning.

Rättslig reglering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Vidare framgår av skollagen att vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd framgå och hur detta behov ska tillgodoses. Det ska även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering.

I förarbetena till skollagen anges att bestämmelserna ställer krav på att det finns rutiner för hur personalen ska rapportera till rektor när det blir aktuellt att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd. Vidare anges i förarbetena att det är naturligt att den lärare som närmast har ansvar för elevens undervisning och annan berörd personal, medverkar i utredningen. Det är väsentligt att det finns lokalt utformade rutiner för rektors samråd med elevhälsopersonalen (prop. 2009/10:165 s. 290-291). I förarbetena till skollagen anges vidare att det endast i undantagsfall bör kunna anses vara uppenbart obehövligt att i en utredning om särskilt stöd samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens (prop. 2013/14:160 s. 25).

Omfattningen av en utredning av särskilt stöd beror på det enskilda fallet. En utredning bör bestå av två delar; en del där elevens skolsituation kartläggs med hänsyn till omständigheter på individ-, grupp- och skolnivå och eventuella utlåtanden inhämtas och en del med en pedagogisk bedömning, utifrån den kartläggande delen, av vilken typ av särskilt stöd eleven har behov av och ungefär i vilken omfattning. Det är betydelsefullt att både kartläggningen och bedömningen har ett pedagogiskt fokus och att tyngdpunkten ligger på en analys av hur skolan kan utforma och anpassa lärmiljöerna inom verksamheten, undervisningens innehåll samt metoderna för att skapa förutsättningar för den enskilda eleven. Det är viktigt att de lärare och övrig skolpersonal som har deltagit i kartläggningen gör en gemensam analys av elevens eventuella behov av särskilt stöd (Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram, SKOLFS 2014:40, s. 27-33).

Skolinspektionens utredning

Vid Skolinspektionens intervju med rektor och vid dokumentstudier framkommer att det finns rutiner för arbetet med särskilt stöd. Rektorn och lärare uppger emellertid att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. För närvarande finns det enligt rektorn cirka 100 elever i ordinarie årskurs 6-9 som är eller kan vara i behov av särskilt stöd. Då är inte de cirka 90 nyanlända eleverna som går i skolans förberedelseklasser i årskurserna 7-9 medräknade. Det handlar, enligt rektorn, dels om att det inte funnits resurser i elevhälsoteamet att utreda elevers behov av särskilt stöd, dels att skolan inte har haft resurser att erbjuda tillräckliga stödåtgärder. Enligt rektorn är det cirka 30 elever som under det senaste 6 månaderna har fått särskilt stöd.

Skolinspektionen har även tagit del av skolans betygskatalog för vårterminen 2015 och höstterminen 2015. Det är många elever i årskurserna 6-9 som har minst ett F vars behov av särskilt stöd inte utretts trots att de har haft F under ett helt läsår. Det finns för dessa elever varken beslut om åtgärdsprogram, eller beslut om att inte utarbeta åtgärds-program.

Lärarna beskriver i intervjuer att de uppfattar att de inte får stöd av elevhälso-teamet att gå vidare med att utreda elevers behov av särskilt stöd när de anpassat undervisningen och gett eleverna extra anpassningar och detta inte lett till att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås. Eftersom de ofta får tillbaka ärendet från elevhälso-teamet med besked om att fortsätta den pedagogiska kartläggningen, blir elevernas behov av särskilt stöd inte utrett. Representanter för elevhälso-teamet uppger vid intervju att de inte varit delaktiga i utredningar av elevers behov av särskilt stöd, eller att utarbeta åtgärds-program.

Lärare uppger att några elever visserligen har åtgärdsprogram, men av dem framgår endast de anpassningar och extra anpassningar som läraren gör i klassrummet, och inte någon bedömning av om eleven är i behov av särskilt stöd och i så fall vilket stöd som är aktuellt. Skolinspektionen har tagit del av de aktuella åtgärdsprogrammen vid skolan. Vid Skolinspektionens granskning av dessa, samt dokumentation i form av anmälan till elevhälso-teamet, pedagogiska kartläggningar samt utredningar och pedagogiska bedömningar framkommer att endast i ett fåtal fall har sådana pedagogiska utredningar som avses i skollagens mening genomförts. För vissa elever finns en påbörjad pedagogisk kartläggning, men dessa kartläggningar har inte resulterat i några förslag till åtgärder, varken beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Vidare framkommer att utredningarna som ligger till grund för beslut om åtgärdsprogram i många fall är bristfälliga. Stödåtgärder som beskrivs i dokumenten, bland annat i de pedagogiska utredningarna och åtgärdsprogrammen är ofta generella. Eftersom elevens behov av särskilt stöd i flera fall inte har utretts, är åtgärderna inte kopplade till elevens behov.

Det finns, enligt rektorn, rutiner för arbetet med uppföljning av åtgärds-program. Dock har rutinen inte alltid fungerat när lärarna ensamma har haft ansvaret för detta. Lärarnas arbetsbelastning på skolan är, enligt rektorn, hög eftersom lärarna utför många uppgifter av social karaktär. Representanter för elevhälsan uppger att de inte varit med i uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett

beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Verksamheten vid Hjulsta grundskola uppfyller inte de krav som följer av gällande författningar. Stockholms kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn konstaterat omfattande brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Bristerna har till stor del att göra med att det vid skolan under flera år saknats specialpedagogisk kompetens i den utsträckning som eleverna behöver. Bristerna kring den specialpedagogiska kompetensen samt delar av det särskilda stödet förelåg även vid Skolinspektionens tidigare tillsyn (se Skolinspektionens beslut från den 15 februari 2013 med dnr (43-2012:4307). Eftersom bristerna återigen kan konstateras vid denna tillsyn kan de enligt Skolinspektionens bedömning inte anses vara av tillfällig art. Skolinspektionen kan även konstatera att kunskapsresultaten i årskurs 9 under många år har varit mycket låga. Visserligen framgår av utredningen att skolans kunskapsresultat, framför allt i de lägre årskurserna, har förbättrats. Men den nationella statistiken från läsåret 2014/15 visar att det genomsnittliga meritvärdet för Hjulsta grundskola fortfarande ligger långt under meritvärdet för riket.

Med hänsyn till bristernas allvar, de konsekvenser bristerna redan har fått och framöver riskerar att få för eleverna och den tid under vilken bristerna har pågått, bedömer Skolinspektionen att bristerna är av sådan art att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att **senast den 1 december 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen och rektorn ska säkerställa att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.
- Ansvariga på skolan ska följa upp och utvärdera de åtgärder som skolan utifrån kartläggningar har vidtagit eller planerat att vidta för att tillförsäkra eleverna trygghet och motverka kränkande behandling.
- Lärarna och annan personal ska rapportera alla händelser där en elev upplever sig vara utsatt för kränkande behandling till rektorn.

Motivering till bedömning av brist**Arbetet för att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet och arbetet för att motverka kränkande behandling*****Skälen för Skolinspektionens bedömning***

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i skolans arbete med att genomföra, följa upp och utvärdera de åtgärder som skolan planerat att vidta för att motverka kränkande behandling av elever.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att skolan genom bland annat kartläggningar och trygghetsenkäter identifierat flera områden som skolan ska arbeta med, till exempel kränkningar mellan elever, hårt språkbruk, otrygghet i matsalen, och att skolan vidtar åtgärder för att motverka detta. Trots det har dessa åtgärder enligt Skolinspektionens bedömning inte fått tillräcklig effekt. Bland annat framgår av intervjuer med elever och av elevenkäter att det finns elever som inte upplever sig trygga på vissa platser på skolgården, men även att vissa elever känner sig utsatta av andra elever. Vidare framkommer vid intervjuer med lärare och elevhälsoteamets representanter att klimatet mellan eleverna är ganska tufft och att språket kan vara grovt och burdust. De flesta lärare ingriper när det inträffar något, men inte alla. Utredningen visar också att vissa av de åtgärder som planerats inte har genomförts, och även att vidtagna åtgärder inte utvärderats. Det är därmed oklart om de åtgärder som skolan har vidtagit har gett avsedd effekt.

Huvudmannen och rektorn behöver se till att all personal vid skolan arbetar målinriktat och systematiskt utifrån de behov som skolan vid kartläggningar och trygghetsenkäter identifierat. Vidare behöver de planerade och vidtagna åtgärderna följas upp och utvärderas, för att kunna identifiera om de får effekt, eller om andra åtgärder behöver vidtas. Nedan följer en redogörelse för den rättsliga reglering samt den utredning som ligger till grund för denna bedömning.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Vidare anges i skollagen att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje enskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att såväl förebygga som förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Av förarbetena till skollagen framgår att det förebyggande arbetet är centralt och att arbetet med att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö (prop. 2009/10:165 s. 320).

Skolinspektionens utredning

Vid intervjuer med lärare, rektor och elevhälsoteamet samt dokument framgår att skolan under läsåret 2015/16 har identifierat olika områden, utifrån bland annat kartläggningar och trygghetsenkäter, som skolan behöver arbeta vidare med när det gäller trygghet och förekomsten av kränkande behandling. Områden som skolan lyfte fram i planen mot diskriminering och kränkande behandling avseende läsåret 2014/15 var bland annat att det förekommer kränkningar mellan elever samt mellan vuxna och elever. Ett annat område som

skolan identifierade var att elever och personal upplevde språkbruket som mycket kränkande.

Av Stockholms kommuns egen enkät från våren 2016 framgår att var femte elev i årskurs 8 på Hjulsta grundskola inte känner sig trygg. Andelen elever i årskurs 5 som kände sig trygga i skolan var enligt samma enkät 90 procent.

Vid intervju med lärare och rektorn uppger flera av dem att det blivit bättre på skolan med kränkningar och språkbruk. Men samtidigt framgår vid intervjuer med såväl rektor, lärare, elevhälsoteamet samt elever att flera av dem uppfattar att det fortfarande är ett tufft språkbruk på skolan. Det framgår vidare att det i perioder kan vara jobbigt och bli våldsamt och fysiskt mellan elever. Det är ett ganska hårt klimat mellan eleverna, språket är grovt och burdust. Skolan behöver jobba mer med den delen, säger lärarna. Representanter för elevhälsan uppger att det är olika om personalen reagerar eller inte när de uppmärksammar incidenter i korridoren, men de uppger också att de flesta ingriper när det inträffar något. De säger också att det ofta förekommer fysiskt bråk på skoj.

Även om flertalet elever vid Skolinspektionens intervjuer uppger att de känner sig trygga i skolan finns det elever i de olika intervjugrupperna som berättar att de känner sig otrygga på vissa platser på skolgården. Platser som eleverna nämner är fotbollsplanen och vid klätterställningen. Någon elev tycker även att platsen där gungorna är känns otrygg där de äldre eleverna brottas trots att det finns rastvakter. Flera av eleverna i en av intervjugrupperna tycker att rastvakterna borde sprida ut sig mer och finnas på hela skolgården. Vid intervjuer uppger även vissa elever att de känt sig utsatta av elever i högre årskurser i mellanstadiet.

I intervjuer beskriver rektorn och lärarna att de på olika sätt arbetat med de områden som skolan föregående läsår lyfte fram i planen mot kränkande behandling som prioriterade. Exempel som ges är att arbetslagen har arbetat med detta samt att även mentorsgrupperna och kuratorn har varit delaktiga. Skolan är också med i ett fältprojekt mellan socialtjänsten och skolan. Det finns också en grupp på skolan som arbetar med åtgärdande och akuta situationer. Andra exempel är att lärarna under hösten 2015 under en kortare period arbetade främjande kring språkbruk. Arbetet skulle efter några tillfällen följas upp för att se om det gav effekt. Men någon sådan uppföljning känner inte elevhälsoteamets representanter till att det gjorts. Vid intervju med rektorn framkommer att skolan har arbetat med samtal i mentorsgrupper utifrån givna teman och att en förbättrad organiserad rastverksamhet har genomförts.

I övrigt framgår inte av utredningen på vilket sätt skolan arbetar med de prioriterade områdena, och vad de har fått för effekt. För flera av de prioriterade områdena som lyfts fram i planen mot kränkande behandling, framgår att utvärdering skulle skett under våren 2015, bland annat i samband med trivselenkäten 2015. Flera av åtgärderna har dock inte utvärderats på utsatt tid. Vid intervjuer uppger rektor och elevhälsoteamet att eleverna våren 2016 fyllt i en trygghetsenkät, men att resultaten av enkäten ännu inte hunnit analyseras, trots att det enligt skolans egen plan borde ha skett under hösten 2015.

Anmälan om kränkande behandling till rektor

Skälen för Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla samtliga signaler om kränkande behandling till rektorn. Av Skolinspektionens utredning framkommer att det finns rutiner för anmälan om kränkande behandling som enligt lärare och rektor är kända hos personalen. Men intervjuer med rektor och lärare visar att alla händelser inte rapporteras till rektorn. Vid dessa intervjuer framkommer att det ibland bara är allvarliga incidenter som anmäls till rektor. För att rektor och huvudmannen ska kunna utreda händelser och i förekommande fall vidta åtgärder, ska alla händelser där en elev upplever sig kränkt anmälas till rektor. Nedan följer en redogörelse för den rättsliga reglering samt den utredning som ligger till grund för denna bedömning.

Rättslig reglering

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektor. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens utredning

Enligt lärarna och representanter för elevhälsan finns det rutiner på skolan för när och hur de ska anmäla kränkningar till rektor. Flera lärare uppger vid intervjuer att de är medvetna om att alla kränkningar ska anmälas till rektor.

Samtidigt uppger vissa lärare att de själva känner en gräns när det är en kränkning som ska rapporteras vidare till rektorn, eller om det är mindre allvarliga bråk. Vilka händelser som rapporteras beror på hur allvarligt det är uppger flera lärare. Lärarna uppger vidare att det händer relativt ofta att händelserna inte anmäls till rektorn. Vid intervju med lärare framkommer att det sker rapport till rektorn och föräldrar vid allvarliga händelser, men inte vid mindre konflikter som sker mellan elever dagligen. Exempel som ges på mindre konflikter som inte alltid anmäls till rektorn är lättare knuffar mot varandra i korridoren och hårt språk. Några av lärarna uppger att alla händelser inte anmäls till rektor på grund av hög arbetsbelastning och att de upplever att de inte längre får det stöd som de tidigare fick med att skriva händelserapporter.

Skolinspektionen uppmärksammades också på en händelse under dagarna för Skolinspektionens besök på skolan där en elev blev slagen och hotad av en äldre elev på väg till skolan, där det inte var helt klargjort att det föranledde en anmälan till rektorn.

Rektorn uppger vid intervju att skolan har rutiner för anmälan om kränkande behandling och att all personal känner till att kränkningar ska rapporteras till rektor och skolkurator. Det är oftast den som sett händelsen eller först fått kännedom om den som ska skriva rapporten. Som lärarna uppger stämmer det att skolan i byte av biträdande rektor och i avsaknad av speciallärare inte alltid har hunnit skriva en anmälan tillräckligt snabbt, uppger rektorn. Det händer att personalen hanterar vissa incidenter och kränkningar själva, löser frågor med elever och föräldrarna och hittar en lösning som inblandade elever är nöjda med. Föräldrarna önskar ofta att man sammankallar alla inblandade och diskuterar fram en gemensam lösning. Ibland kan det vara ett bra sätt, men om kränkningarna handlar om till exempel fysiskt våld ska det alltid anmälas till rektor. Det är rektorn som beslutar om åtgärder. Enligt rektorn pågår under maj och juni 2016 ett arbete med att förenkla och underlätta anmälningsrutinen och dokumentationen kring kränkningar, bland annat genom en enklare mall för att anmäla kränkande behandling.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Verksamheten vid Hjulsta grundskola uppfyller inte de krav som följer av gällande författningar. Stockholms kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrund-

sarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Tommy Lagergren
Beslutsfattare

Annica Emmervall
Föredragande

Hur man överklagar, se bilaga 3

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Hjulsta grundskola F-9

Bilaga 3: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Hjulsta grundskola F-9

Hjulsta grundskola är en kommunal skola belägen i stadsdelen Spånga-Tensta i Stockholms kommun. Vid tillfället för tillsynen har skolan cirka 420 elever i förskoleklass och årskurserna 1-9.

Skolledningen består av rektor, två biträdande rektorer och en administrativ chef.

Bilaga 3: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm..

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.